

DİSİPLİN SORUŞTIRMALARI

Yükseköğretim personelinin disiplin işleri yeniden düzenlenerek 2547 sayılı Kanunun 53. maddesinin (a) ve (b) fıkraları değiştirilmiş; bu maddeden sonra gelmek üzere 53/A, 53/B, 53/C, 53/Ç, 53/D, 53/E, 53/F, 53/G maddeleri eklenmiştir.

Yeni düzenlemeyle Yüksek öğretim üst kuruluşları ile yükseköğretim kurumlarında görevli, yönetici, öğretim elemanı ve memurların disiplin soruşturmasında:

- 2547 sayılı Kanununun 53. maddesinin (a) ve (b) fıkraları,
- 2547'ye 6764 sayılı Kanunla eklenen 53/A, 53/B, 53/C, 53/Ç, 53/D, 53/E, 53/F, 53/G maddeleri,
- Suç fiilleri bakımından, 657sayılı Devlet Memurları Kanununun 125. maddesinin 1. fıkrası ile 2547 madde 53'ün (b) fıkrası birlikte,**
- 2547 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan konularda ise 657 sayılı Kanunun disipline dair hükümleri, uygulanacaktır.

2547 sayılı Kanunun 53/A Maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi ile bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı suç fiilleri için **soruşturma açılmadan önce etik kurulca inceleme yaptırılması zorunluluğu getirilmiştir.**

Bu kapsamda, 53. Maddenin (b) bendinde uyarma cezası gerektiren «destekli araştırma sonucu yayında desteği belirtmeme» eyleminden başlayan ve üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezası gerektiren «başkasının fikir, veri ve ya eserini atıf yapmadan kendi eseri göstermek (intihal)» eylemine kadar uzanan çok sayıda fiil için etik kurullar, yapacağı inceleme sonucunda soruşturma açılması ya da açılmaması yönünde bir kanaat oluşturarak disiplin amirine sunduktan sonra soruşturma açılabilecektir.

SORUŞTURMA EMRİ VERMEYE YETKİLİ MAKAMLAR (DİSİPLİN AMİRLERİ)

- YÖK Başkanı üst kuruluşlar, rektörler ve 53/Ç maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan fiillerle ilgili olarak öğretim elemanlarının;
- **Rektör, üniversitenin; dekan, fakültenin; enstitü ve yüksekokul müdürleri, enstitü ve yüksekokulların;**
- Bu birimlerin genel sekreter veya sekreterleri de bağılı birim personelinin;

Disiplin amirleridir.

ÖN İNCELEME

- Eğer iddia konusu olay açık ve somut bilgi ve ya belgeye dayanmıyorsa, failleri bilinemiyorsa ya da sorumluların belirlenmesine ihtiyaç varsa, soruşturma emri verilmeden önce bir inceleme/araştırma yapılması daha uygun olur.
- İnceleme sonucunda suçun ve bu suçu işlemiş olması muhtemel şüphelilerin varlığı konusunda bulgulara ulaşılmışsa disiplin soruşturması aşamasına geçilir.
- Soruşturma emrinde, kesinlikle peşin hüküm sayılacak ifadeler bulunmamalıdır.
- Soruşturma Emrinde, eylem için görevi kötüye kullanma, evrakta sahtecilik vb. Türk Ceza Kanunu kapsamına giren suçlara ilişkin kavramların kullanılması halinde, bu durum ayrıca ceza soruşturması da yapılmasını gerektirir.

SORUŞTURMA AÇAMAYACAK OLANLAR

- Disiplin amirlerinin yardımcıları soruşturma açamazlar; ancak disiplin amirine vekalet eden amir (örn. Rektör yard. Rektör vekili ise) soruşturma açabilir.
- Bölüm, anabilim, ana sanat, bilim ve sanat dalı başkanları, araştırma merkezi müdürleri ve bunların yardımcıları, hukuk müşaviri, daire başkanları, Őube müdürleri disiplin amiri sayılmadıklarından soruşturma açma yetkileri yoktur.

SORUŞTURMANIN BAŐLATILMASI

SORUŐTURMALAR YAZILI OLARAK
BAŐLATILIR

Disiplin cezası gerektiren bir fiilin işlendiğini öğrenen disiplin amiri **disiplin soruşturması başlatır. Yazıda suçlanan kişinin adı-soyadı, görevi ve unvanı ile olayın/eylemin ne olduğu belirtilir. Amir, soruşturmayı kendisi yapabileceği gibi, birim içerisinden soruşturmacı veya komisyon görevlendirebilir.**

Ancak zorunlu hallerde rektörlük aracılığıyla diğer birimlerden soruşturmacı talep edilebilir.

2547 madde 53'te disiplin amirinin hem adli ceza soruşturması, hem de disiplin soruşturması açma yetkisi olduğundan, kargaşaya yol açmamak için soruşturma emrinde disiplin soruşturması ibaresi yer almalıdır.

Fiilin ast ile üst tarafından birlikte işlenmesi hâlinde soruşturma usulü ve disiplin cezası verme yetkisi üste göre belirlenir.

Soruşturulanın disiplin cezası verilmesini gerektiren fiili işlediği ve disiplin soruşturmasının başlatıldığı tarihteki görev veya unvanının farklı olması hâlinde disiplin soruşturması, üst görev veya unvanı esas alınarak yürütülür.

İfadelerin Alınması:

Soruşturmada varsa önce şikayetçinin ifadesi alınır. İddialar yeterince açık ise gerektiğinde önce şüphelilerin ifadesi de alınabilir.

İfade vereceklere makul bir süre (teamüle göre 7 gün) verilmelidir.

İfadeler tercihen yüz yüze, soruların sözlü olarak sorulup cevabın yazılmasıyla “ifade tutanağı” düzenlenerek alınmalıdır. İfade tutanağına kimlik tespitinden sonra, soru ve cevaplar satır atlanmaksızın yazılır; ifadenin her sayfasının, son sayfanın ise isim ve unvan açılarak (soruşturmacı, varsa katip ve ifadeyi veren) imzalanması gerekir.

Tanık ifadeleri yeminli alınır. Soruşturulana yemin teklif edilmez. Gerekirse aynı kişilerin ifadesi tekrar alınabilir

Kurumdan Ayrılmanın Soruşturmaya Etkisi

Fiili işleyen emeklilik veya başka nedenlerle görevinin sona ermesi, hakkında soruşturma açılmasına ve soruşturmanın devamına engel olmaz. Bu durumda soruşturma sonunda verilen disiplin cezası, özlük dosyasında saklanır.

Aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezaları ilgilinin kamu görevine dönmesi yada bir vakıf yükseköğretim kurumunda göreve başlaması halinde uygulanır.

Kamu görevinden ayrılmamakla birlikte başka kuruma geçenlere yahut akademik statüden memurluğa veya başka statüye geçenler için de madde hükmü uygulanır.

Soruşturmanın Sonuçlandırılması (Soruşturma Raporu)

- Soruşturma raporu girişinde; soruşturma emri veren makam, emrin tarih ve numarası, soruşturmanın konusu, soruşturulanın kimliği, suç tarihi, ve soruşturmaya başlama tarihi belirtilir.
- Bundan sonra ayrı bir başlık altında; soruşturma kapsamında yapılan işlemler (alınan ifadeler, toplanan deliller, ödül/başarı ve ceza durumu vs.) ve incelenen hususlar açıklanır.
- Daha sonra Değerlendirme kısmında; Deliller ve ifadelere göre olayın nasıl gerçekleştiği ve soruşturulanın olaydaki durumu ve sorumluluğu (kasıt, kusur ve ihmali) ve suçu işleyip işlemediği, değerlendirilir.
- Sonuç kısmında; suçu kimin işlediği, işlenen suç fiilinin ne olduğu, bu fiilin hangi maddenin (657/125 veya 2547/53-b) hangi bendindeki, hangi eylemi oluşturduğu, önerilen cezanın ne olduğu, iyi hal vs. sebebiyle bir alt ceza veya tekerrür sebebiyle bir üst ceza uygulanıp uygulanmayacağı konusunda açık öneri getirilerek rapor tamamlanır.

Savunma Alınması

•Soruşturulana, savunma imkânı tanınmadan disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın yedi günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen tarihte geçerli bir mazereti olmaksızın savunmasını yapmayan, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Soruşturmacı tarafından alınmış savunma sadece ifade yerine geçer.

•Savunmaya davet yazısında hakkında disiplin soruşturması açılan fiilin neden ibaret bulunduğu, savunmasını belirtilen sürede yapmadığı takdirde savunmasından vazgeçmiş sayılacağı bildirilir.

•Ceza vermeye yetkili kurulların tekrar savunma istemesi durumunda isnat edilen fiille birlikte önerilen disiplin cezası da soruşturulana bildirilir

Görevden Uzaklaştırma (Madde 53/B)

- Görevden uzaklaştırma tedbiri disiplin veya ceza soruşturmasının herhangi bir safhasında üç ay süreyle alınabilir. Bu sürenin bitiminde tedbir kararının alınmasına ilişkin sebeplerin devam etmesi halinde tedbir her defasında üç ay uzatılabilir.
- Görevinden uzaklaştırılan hakkında, uzaklaştırmayı izleyen on iş günü içinde soruşturmaya başlanması şarttır.
- Soruşturma sonunda kamu görevinden çıkarma cezası önerilmesi hali dışında görevden uzaklaştırma tedbiri, bu tedbiri alan yetkililerce derhal kaldırılır.
- Soruşturmayı yürütenler de görevden uzaklaştırmayı teklif edebilirler.
- Görevden uzaklaştırmaya atamaya yetkili amirler karar verir.

Zamanaşımı (Madde 53/C)

-Soruşturmaya Başlama Zamanaşımı:

- Suçun işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren;
- Uyarma, kınama, aylıktan veya ücretten kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezalarında **bir ay içinde**,
- Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezasında **altı ay içinde**, soruşturmaya başlanmadığı takdirde disiplin soruşturması açılamaz.

-Ceza Verme Zamanaşımı

- Disiplin cezası verilmesini gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren **iki yıl, üniversite öğretim mesleğinden çıkarma cezasını gerektiren fiil açısından altı yıl geçmiş ise**, disiplin cezası verilemez.

Ceza Vermeye Yetkililer

- Uyarma ve kınama cezaları sıralı disiplin amirleri tarafından,
- Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezaları kişinin görevli olduğu birimdeki disiplin kurulu kararı ile,
- Üniversite öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezaları atamaya yetkili amirin teklifi üzerine Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla,
- Rektörler ve dekanların aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması, öğretim mesleğinden çıkarma ve kamu görevinden çıkarma cezası Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla,
- YÖK Başkanının doğrudan soruşturma açtığı, aylıktan kesme ve daha üst ceza gerektiren suçlarda öğretim elemanları hakkındaki cezalar Yüksek Disiplin Kurulunca, verilir.

Karar Verirken Dikkat Edilecek Hususlar (Tekerrür –53/D-2)

- Disiplin cezası verilmesine sebep olmuş bir fiilin, cezaların özlük dosyasından çıkarılmasına ilişkin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanır. Tekerrüre esas alınacak cezanın, süresi içerisinde itiraz edilmemesi veya itirazın reddedilmesi suretiyle kesinleşmiş olması gerekir.
- Personelin sonraki eylemi aynı cezayı gerektirse bile farklı fiil söz konusu ise, tekerrür söz konusu olmayacaktır.
- Aynı derecede cezayı gerektiren fakat ayrı fiiller nedeniyle verilen disiplin cezalarının üçüncü uygulamasında bir derece ağır ceza verilir. Kanunla affedilmiş disiplin cezaları ile tekerrür nedeniyle verilen bir derece ağır cezalar tekerrüre esas alınmaz.

Karar Verirken Dikkat Edilecek Hususlar

İyi Halin Değerlendirilmesi (53/D-3)

Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmaları olumlu olan veya ödül veya başarı belgesi alanlara verilecek disiplin cezalarında bir derece alt ceza uygulanabilir.

Bir derece alt cezayı, asıl cezayı vermeye yetkili makam verir.

Danıştay, «başarılı ve sicili temiz olan görevlilere, bir alt ceza uygulanmama nedeninin açıklanması gerektiği» ni belirterek buna riayet edilmeden verilen ceza kararlarını bozmaktadır.

Karar Verirken Dikkat Edilecek Hususlar (Öngörülmemiş Disiplin Suçları -53/D-5)

Bazen suç teşkil edecek bir davranış, disiplin suçu olarak sayılan davranışlar içinde tarif edilmemiş olabilir.

Böyle bir durumda, 2547 sayılı Kanunun 53. madde (b) fıkrasında sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiillere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer fiilleri işleyenlere de hangi disiplin fiiline benzediği belirtilerek aynı türden disiplin cezaları verilir.

Karar Verirken Dikkat Edilecek Hususlar

(Ceza Uygulaması -53/D-4, 6, 7)

□ Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına bir üst ceza uygulanması gereken hallerde üst ceza kamu görevinden çıkarma cezasıdır. Kamu görevinden çıkarma cezasına bir alt ceza uygulanması gereken hallerde ise alt ceza kademe ilerlemesinin durdurulması cezasıdır.

□ Birinci derecenin son kademesinde bulunulması nedeniyle kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının uygulanamaması halinde brüt aylıklarının 1/4'ü ile 1/2'si oranında aylıktan kesme cezası uygulanır. Tekerrürü halinde ise ilgili disiplin kurulu tarafından kamu görevinden çıkarma cezası verilir.

□ Disiplin cezaları, verildikleri tarihten itibaren, aylıktan veya ücretten kesme cezası ile kademe ilerlemesinin durdurulması veya birden fazla ücretten kesme cezası ise cezanın verildiği tarihi izleyen ay başında uygulanır.

İtiraz (53/F)

- Uyarma ve kınama cezalarına karşı itiraz ilgilinin görevli olduğu birimin disiplin kuruluna, dekanlar için üniversite disiplin kuruluna, rektörler için Yüksek Disiplin Kuruluna yapılabilir.
- Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına karşı itiraz ilgilinin görevli olduğu üniversite disiplin kuruluna, yapılabilir.
- İtiraz süresi, tebliğden itibaren yedi gündür. İtiraz mercileri, itiraz tarihinden itibaren altmış gün içinde karar verir.
- İtiraz mercileri, itirazı kabul ya da reddedebilir. İtirazın kabulü halinde ceza ortadan kalkar; ilgili disiplin amiri veya disiplin kurulu tarafından kabul gerekçesine uygun olarak en geç üç ay içerisinde yeni bir işlem tesis edilebilir.

Cezaların Sonuçları

- Aylıktan kesme cezası alanlar üç yıl, kademe ilerlemesinin durdurulması cezası alanlar beş yıl boyunca rektör, dekan, enstitü müdürü, yüksekokul müdürü, meslek yüksekokulu müdürü, bölüm başkanı, ana bilim dalı başkanı, ana sanat dalı başkanı, bilim dalı başkanı, sanat dalı başkanı, daire başkanı dengi ve üstü kadrolara atanamazlar.
- Söz konusu disiplin cezalarının verildiği tarihte bu görevlerde bulunanların görevleri kendiliğinden sona erer ve durum ilgili mercilere derhal bildirilir.
- Yukarıdaki hüküm daire başkanı ile bilim dalı başkanından itibaren denk ve üstü görevler olan genel sekreter yardımcısı, genel sekreter ile anabilim dalı başkan yardımcısı, bölüm başkan yardımcısı gibi görevleri de kapsar.

Cezanın Özlük Dosyasından Çıkarılması (53/G)

•İlgililerce,

Uyarma ve kınama cezalarının uygulanmasından itibaren beş yıl,

Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarının uygulanmasından itibaren on yıl sonra,
Atamaya yetkili amire başvurularak verilmiş olan cezaların özlük dosyasından silinmesi talep edilebilir.

•İlgilinin, bu süreler içerisindeki davranışları, isteğini haklı kılacak nitelikte görülürse, talep yerine getirilir.